

KONTROLNÍ PROTOKOL

dle zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a
o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
(dále jen „zákon č. 101/2000 Sb.“) a zákona č. 552/1991 Sb.,
o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů

I. Kontrolní orgán

Úřad pro ochranu osobních údajů
Pplk. Sochora 27
170 00 Praha 7
(dále jen „Úřad“)

II. Kontrolující

Ing. Jan Zapletal – inspektor Úřadu, kontrolující inspektor
JUDr. Michal Jelínek – pověřený zaměstnanec Úřadu
Miroslav Hruška – pověřený zaměstnanec Úřadu

III. Kontrolovaný subjekt

Ministerstvo spravedlnosti
České republiky
IČ: 000 25 429
Vyšehradská 424/16
128 10 Praha 2
(dále jen „MSP ČR“ nebo „Kontrolovaný“)

IV. Předmět kontroly

Předmětem kontroly je dodržování povinností správce osobních údajů stanovených zákonem č. 101/2000 Sb., se zaměřením na zpracování a následné zveřejnění osobních údajů vypovídajících o členství některých soudců a státních zástupců v KSCČ, prostřednictvím webových stránek MSP ČR.

V. Místo a čas provedení kontroly

sídlo MSP ČR, Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2
sídlo Úřadu pro ochranu osobních údajů, Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7

kontrola byla zahájena dne 25. ledna 2011 a byla ukončena dne 31. května 2011

VI. Kontrolní zjištění

Kontrolní zjištění se opírají o následující doklady a dokumenty, které byly pořízeny v průběhu kontroly, popř. o dokumenty a skutečnosti, které jsou kontrolnímu orgánu známy z jeho úřední povinnosti:

VI.A. Doklady a dokumenty

1. Podnět předsedy Úřadu ze dne 14. ledna 2011, zn. KNDČ-0318/11-1
2. Oznámení o zahájení kontroly ze dne 25. ledna 2011, zn. INSP2-0542/11-3
3. Stížnost ... ze dne 27. ledna 2011
 - a) kopie žádosti ze dne 11. ledna 2011, adresované MSP ČR
 - b) kopie dopisu ze dne 18. ledna 2011, adresovaného MSP ČR
4. Protokol z ústního jednání a místního šetření, konaného dne 1. února 2011
 - a) kontrolní dotazník předaný kontrolovanému v průběhu ústního jednání a místního šetření
 - b) kopie interního dokumentu MSP ČR – Informace pro pana ministra JUDr. Jiřího Pospíšila ze dne 15. prosince 2011, č.j. 832/2010-OJ-SO/1"
 - c) kopie interního dokumentu MSP ČR – Informace pro pana náměstka ze dne 5.ledna 2011, č.j. 5/2011-OJ-SO/2
5. Písemná informace stěžovatele o vyřizování podnětu ze dne 11. února 2011, zn. INSP2-0542/11-7
6. Přípis – vyjádření MSP ČR ze dne 22. února 2011, č.j. 94/2011-OJ-SO/3
 - a) Odpovědi ke kontrolnímu dotazníku
 - b) Naskenované originály všech žádostí o poskytnutí informací o komunistické minulosti soudců a státních zástupců podle zákona č. 106/1999 Sb. 1x CD
 - c) Kopie charakteristik tří soudců včetně kopie jednoho čestného prohlášení (...) a kopie charakteristik dvou státních zástupců (...),
 - včetně tiskové sestavy k těmto osobám
 - Fotografie (printscreen) obrazovky elektronické evidence obsahující bližší informace k těmto osobám
 - d) Kopie žádostí soudců/státních zástupců, kteří požadovali opravu zveřejněného seznamu z důvodu, že buď byli uvedeni v seznamu neoprávněně nebo naopak požadují, aby do seznamu byli zařazeni (12 soudců, kteří byli uvedeni neoprávněně, 3 soudci, kteří požadují aby do seznamu byli zapsáni, 3 státní zástupkyně, které byly uvedeny v seznamu neoprávněně
 - e-mail ze dne 10. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - e-mail ze dne 10. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - e-mail ze dne 10. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - e-mail ze dne 8. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - dopis ze dne 7. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - dopis ze dne 12. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - dopis ze dne 10. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - e-mail ze dne 10. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - e-mail ze dne 7. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - e-mail ze dne 7. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu

- e-mail ze dne 10. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - dopis ze dne 10. ledna 2011, žádost ... o vyřazení ze seznamu
 - Dopis ze dne 11. ledna 2011, žádost Okresního soudu v Havlíčkové brodě o doplnění seznamu o ...
 - e-mail ze dne 9. ledna 2011, žádost ... o doplnění do seznamu
 - záznam ze dne 17. ledna 2011 o telefonické žádosti ... o doplnění do seznamu
- e) Seznam soudců a státních zástupců s komunistickou minulostí v podobě, v jaké byl zveřejněn k datu 25. lednu 2011
7. Stížnost ..., soudkyně, Krajský soud v Českých Budějovicích
- kopie vyjádření Jihočeského krajského výboru KSČ ze dne 23. července 1970
 - Žádost o vyškrtnutí ze seznamu, adresovaná Ministru spravedlnosti ze dne 13. ledna 2011
 - Odpověď Ministra spravedlnosti ze dne 18. ledna 2011
8. Odpověď stěžovatele ze dne 4. března 2011, zn. VER-1560/11-2
9. Přípis, výzva a nařízení místní šetření ze dne 14. března 2011, zn. INSP2-0542/11-12
- a) seznam soudců – bývalých členů KSČ
 - b) seznam státních zástupců – bývalých členů KSČ
10. Přípis – odpověď na výzvu ze dne 1. dubna 2011, č.j. 94/2011-OJ-SO/8
- a) Průvodní dopis MPS ČR ze dne 30. března 2011, č.j. 94/2011-OJ-SO/7
 - b) složka státních zástupců
 - c) složka soudců
11. Přípis, výzva ze dne 22. dubna 2011, zn. INSP2-0542/11-14
- Příloha č. 1 – seznam soudců, kteří byli zveřejněni na webových stránkách ministerstva, ale chybí dokumenty vypovídající o jejich členství v KSČ a soudci, kteří mají v seznamu uvedeno jiné jméno nebo příjmení
 - Příloha č. 2 – seznam státních zástupců, kteří byli zveřejněni na webových stránkách ministerstva, ale chybí dokumenty vypovídající o jejich členství v KSČ a státních zástupců, kteří mají v seznamu uvedeno jiné jméno nebo příjmení
12. Vyjádření MSP ČR ze dne 4. května 2011, č.j. 94/2011-OJ-SO/10
- a) Příloha č. 1 – podklady ke zveřejnění seznamů, charakteristika soudců a Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. Zin 2010/2010, včetně e-mailové žádosti o doplnění podkladů
 - b) Příloha č. 2 - tisková sestava z elektronické evidence podkladů
 - c) Příloha č. 3 - podklady ke zveřejnění seznamů, charakteristika státních zástupců
13. Přípis, Doplnění informací ze dne 10. května 2011, č.j. 94/2011-OJ-SO/12 – doručeno prostřednictvím poštovního přepravce
14. Přípis, Doplnění informací ze dne 10. května 2011, č.j. 94/2011-OJ-SO/12 – doručeno prostřednictvím datové schránky
15. Přípis – výzva k podání informací ze dne 18. května 2011, zn. INSP2-0542/11-18
16. Nález Ústavního soudu – I.ÚS 517/10
17. Vyjádření MSP ČR ze dne 23. května 2011, č.j. 94/2011-OJ-SO/16, včetně průvodního seznamu soudců a státních zástupců, kteří byli jako bývalí členové KSČ uvedeni dne 7. 1. 2011.
18. Pověření ředitele odboru justičního MSP ČR, Mgr. Petra Pospíšila k nahlížení do spisu, předloženého dne 26. května 2011
19. Záznam o nahlédnutí do kontrolního spisu ze dne 26. května 2011

VII. Skutkový stav

Úřad podle § 29 odst. 1 písm. a/, odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. zahájil kontrolu, jejímž předmětem je dodržování povinnosti správce osobních údajů stanovených zákonem č. 101/2000 Sb., se zaměřením na zpracování a následné zveřejnění osobních údajů vypovídajících o členství některých soudců a státních zástupců v KSC, prostřednictvím webových stránek. Kontrolovanému bylo dne 25. 1. 2011 doručeno Oznámení o zahájení kontroly včetně poučení o právech a povinnostech kontrolujícího a kontrolovaného a žádosti o předložení pokynu, na základě kterého byly zveřejněny předmětné osobní údaje na webových stránkách MSP ČR a předloženy veškeré podklady a informace na základě kterých byly shromážděny a dále zpracovány osobní údaje některých soudců a státních zástupců, vypovídajících o jejich členství v KSC.

Při ústním jednání dne 1. 2. 2011 převzal Kontrolovaný kontrolní dotazník s požadavkem písemné informace a odpovědi na uvedené otázky a předal kontrolujícím interní dokumenty MSP ČR Informace pro pana ministra ze dne 15. 12. 2010 a Informace pro pana náměstka ze dne 5. 1. 2011. Z uvedených dokumentů bylo zjištěno, že jsou popisovány skutečnosti předcházející vydání Nálezu Ústavního soudu č.j. I.ÚS 517/10. ... požadoval od Vrchního soudu v Olomouci v srpnu 2007 seznam soudců tohoto soudu, kteří byli ke dni 17. 11. 1989 členy nebo kandidáty KSC. Neuspěl u soudu ani u Ministerstva spravedlnosti, následně pak ani u Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, a proto se obrátil s ústavní stížností proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2010, č.j. 3 As 10/2009-77 na Ústavní soud, který napadený rozsudek citovaným nálezem zrušil. Popisován je obsah Nálezu a údaje o politické příslušnosti soudců. Je konstatováno, že tyto údaje nebyly nikdy statisticky sledovány, nejsou tudíž hromadně k dispozici. MSP ČR má údaje o politické příslušnosti soudců získané pouze zprostředkovaně, a to z podkladových materiálů ke jmenování soudců (údaj uvedený v charakteristice kandidáta). V době od roku 1992 do října 1996 je uveden údaj o politické příslušnosti pouze v charakteristice, které zpracovaly soudy a předložily ministerstvu. Tento údaj tedy není podložen prohlášením konkrétního soudce. Od října 1996 do konce roku 2006 je v charakteristice uveden údaj o současné i minulé politické příslušnosti kandidáta na funkci soudce a tento údaj je podložen čestným prohlášením kandidáta o jeho politické příslušnosti. Kandidáti nebyli poučeni o tom, že se jedná o dobrovolný údaj, navíc údaje byly poskytovány pouze pro účely jmenování. Justiční odbor doporučuje postup ke shromáždění a předložení potřebných údajů o politické příslušnosti soudců a státních zástupců. Následně justiční odbor předložil Seznam soudců - bývalých členů KSC a Seznam státních zástupců – bývalých členů KSC.

Kontrolovaný v odpovědích na kontrolní dotazník uvedl, že účel shromažďování osobních údajů MSP ČR vyplývá z jeho působnosti při výkonu státní správy soudů. Úkolem státní správy soudů je vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených (§ 118 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). MSP ČR je ústředním orgánem státní správy soudů (§ 11 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, § 119 odst. 1 zákona o soudech a soudcích. Dle § 123 odst. 1 písm. b) zákona o soudech a soudcích, ministerstvo vykonává státní správu Nejvyššího soudu a vrchních, krajských a okresních soudů tím, že zajišťuje způsobem stanoveným tímto zákonem chod soudů po stránce personální. Shodná působnost ohledně výkonu státní správy Nejvyššího správního soudu plyne z § 28 písm. b) soudního řádu správního. Zajišťování chodu soudů po stránce personální spočívá zejména v úkonech při ustanovování soudců (§ 60 a násl. zákona o soudech a soudcích, tedy při jmenování, přidělování, dočasném přidělování a překládání soudců), otázkách spojených se zánikem funkce soudce (§ 94 a násl. zákona o soudech a soudcích) a jmenování funkcionářů soudů (§ 102 a násl. zákona o soudech a soudcích). MSP ČR je též činné

v metodickém vedení státní správy v pracovněprávních otázkách. Ministr spravedlnosti je kárným žalobcem pro kárné řízení ve věcech soudců a rozhoduje i o dočasném zproštění výkonu funkce soudce. Konkrétní účel shromažďování osobních údajů vyplývá ze zákonem stanovených podmínek toho kterého zákona. Konkrétní rozsah shromažďovaných osobních údajů soudců ministerstvem vyplývá z povahy daného úkonu. Podle § 60 zákona o soudech a soudcích je MSP ČR za účelem podání návrhu na jmenování soudce povinno shromáždit tyto osobní údaje uchazeče o funkci soudce: jméno, příjmení, datum narození (rodné číslo), adresa bydliště (trvalého pobytu), státní občanství, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost (výpis z rejstříku trestů), doklad o relevantním vysokoškolském vzdělání a o složení odborné justiční zkoušky nebo jiné zákonem uznané kvalifikační zkoušky či praxe, v případě uchazečů narozených před 1. 12. 1971 doklady požadované zákonem č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky (dále jen „lustrační zákon“), souhlas s ustanovením za soudce a s přidělením k určitému soudu, a v neposlední řadě také informace o tom, že zkušenosti a morální vlastnosti uchazeče dávají záruku, že bude svou funkci řádně zastávat. Jedná se zejména o různá komplexní hodnocení, informace o publikační, pedagogické a vědecké činnosti apod. V minulosti se jednalo též o čestné prohlášení o členství v politických stranách. Předmětné informace jsou jednotlivými uchazeči o funkci předkládány prostřednictvím předsedů krajských a vyšších soudů. Některé z těchto údajů ministerstvo získává dříve např. při přijímání justičních čekatelů, resp. v souvislosti se zakončením jejich přípravné služby a složením justiční zkoušky. Účelem uchování osobních údajů je zejména naplnění právních povinností vyplývajících ze zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a právní předpisy vydané k jeho provedení. Dalším z účelů je výkon státní správy soudů. V souvislosti s vyřizováním konkrétních věcí bývá nutné ověřit splnění zákonných předpokladů pro výkon funkce soudce či průběh dosavadního profesního zařazení např. při překládání, jmenování do vedoucích funkcí apod. Rozsah uchování osobních údajů soudců ministerstvem odpovídá zákonem požadovaným údajům na provedení úkonu. Tento rozsah se může v jednotlivých případech v minulosti lišit. Na počátku 90. let 20. století byly v souvislosti s denominací soudců ze soudů předkládány jen základní materiály: jednalo se o přejmenování soudců a byly předkládány pouze charakteristika, souhlas se jmenováním s přidělením k určitému soudu, a doklady dle lustračního zákona. V případě jmenování nových soudců však byl rozsah podkladových materiálů větší. Zavedena byla elektronická evidence, která v podstatě kopíruje údaje z listinných materiálů. V této evidenci jsou údaje k jednotlivým soudcům po celou dobu jejich funkce. Po zániku funkce soudce, dojde k uzavření záznamů k jeho osobě, tj. záznamy jsou nadále přístupny k nahlédnutí (příslušnému zaměstnanci, který s touto evidencí pracuje), ale již nejsou aktivní (soudce již není veden ve veřejně přístupném jmenném seznamu soudců). Právním titulem ke zpřístupnění informace o členství některých soudců v KSČ na webových stránkách MSP ČR jsou povinnosti uložené ministerstvu zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a to zejména v souvislosti s jeho ústavně-konformním výkladem provedeným na základě nálezů Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10. V průběhu let 2009 a 2010 byli představitelé správy soudů nižších stupňů a následně i ministerstvo konfrontováni se žádostmi o poskytnutí informací o členství jednotlivých či všech soudců v KSČ, a to zejména k datu 17. 11. 1989. Tyto žádosti byly správními orgány zamítány s odůvodněním, že požadované údaje jsou citlivými údaji ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. a navíc podle § 9 písm. a) tohoto zákona je citlivé údaje možno zpracovávat, jen jestliže subjekt údajů dal ke zpracování výslovný souhlas. Tento právní názor potvrdily i správní soudy. Uvedený závěr byl však zásadním způsobem zvrácen uvedeným náležením Ústavního soudu (podle čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány a osoby). Ústavní soud v čestné judikatuře uvedl, že smyslem a účelem efektivního a smysluplného koncentrovaného ústavního soudnictví, je sjednocování judikatury v oblasti ústavně zaručených kautel, z čehož plyne všeobecná povinnost respektovat právní názory vyjádřené v nálezech soudu. Ústavní soud primárně odkázal též

na svůj náleze ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV ÚS 23/05, kde vyslovil obecný právní názor, že profesionální sféra (a informace o ní, včetně údaje o profesní minulosti) osob působících ve veřejném životě – tj. i soudců – náleží do sféry veřejné. Veřejnost má právo být informována, což je základní právo v demokratické společnosti (čl. 17 odst. 1, 2, 3 Listiny základních práv a svobod a čl. 10 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod), které se může za určitých okolností dotýkat i soukromého života osob veřejně činných. Profesionální (a tím i veřejnou) sféru naplňují zásadně veškeré aspekty osobnosti soudce objektivně způsobitelné mít souvislost s výkonem jeho funkce. Takovou související skutečností je i členství soudce v KSČ. Členství v KSČ může též souviset se způsobem soudcovského rozhodování, neboť hodnotový systém členů KSČ byl často odchylný od hodnotového systému moderního demokratického právního státu. Obdobně – tedy možnost ideové kontinuity a eventualita z ní plynoucí determinace soudcovského rozhodování – platí i ve vztahu k členství soudců v současné politické straně. Může jít i o determinaci rozhodování soudce jako člena KSČ i metodologií výkladu a aplikace práva typickou pro komunistickou ideologii (extrémní formalismus a logismus, jednoduchý koginivistický model interpretace práva, jednoduchá koncepce pramenů práva). Proto existuje možnost souvislosti mezi způsobem rozhodování soudců obecných soudů a jejich členstvím v KSČ. Prosté členství v KSČ však není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu. Pokud by účastník chtěl namítnout podjatost soudce, musel by uvést konkrétní skutečnosti, pro něž by měl za to, že soudce je z projednávané věci vyloučen. Podstatné je to, že informaci o členství soudce v KSČ bude k dispozici. Ústavní soud se zabýval případnou protiargumentací, že ke vznesení námítky podjatosti není nezbytné mít údaj o členství soudců v KSČ ke dni 17. 11. 1989 plošně, neboť stačí, aby účastník požádal o tuto informaci ve vztahu ke konkrétním soudcům až v konkrétním řízení. Tuto protiargumentaci však ÚS považuje za nepřípadnou a to z důvodů uvedených v odst. 69.- 75. nálezu. Pokud účastník nepožádá o poskytnutí takové informace a posléze nevznese námitku podjatosti soudce, občanská společnost již nebude mít prostor k utvoření si názoru na dodržení objektivního ústavního práva na nezávislého a nestranného soudce. Uvedená argumentace sice umožňuje ochranu subjektivního ústavního práva, negarantuje však již kontrolu objektivního ústavního práva občanskou společností, které se objektivní ústavní právo dotýká. Poskytnutí předmětného údaje by mohlo působit jako prevence. Rozhodujícímu soudci by muselo být zřejmé, že občanská společnost disponuje údajem o jeho členství v KSČ. Eventuální pozornost občanské společnosti by tak byla způsobitelná činit preventivní tlak na soudce, aby se ve věcech, v nichž se mohou jevit jako nikoli nestranní, sami vyloučili, neboť reálně „hrozí“, že budou kontrole veřejnosti podrobeni. Uvedená protiargumentace by nutila účastníka řízení prakticky v každém řízení (majícím např. vztah k členství v KSČ) podávat preventivně žádost o poskytnutí informace o členství rozhodujícího soudce, aby pak případně vznesl námitku podjatosti. To je však způsobitelné generovat zbytečné průtahy v každém řízení. Citovaná protiargumentace zatěžuje břemenem aktivity jednotlivce, ačkoli to není nezbytné, neboť jednotlivec by mohl požadované údaje znát z jejich předchozího plošného poskytnutí. Ústavní soud dospěl k závěru, že základní právo stěžovatele na informace a obecný zájem podporovat tuto svobodu tam, kde jde o otázky veřejného zájmu, převážilo nad zájmem subjektů údajů na ochranu jejich soukromí. Subjektem údajů je soudce jako osoba veřejně činná, požadovaná informace spadá do sféry diskuse o více důležitých veřejných zájmech, nedotýká se výlučně detailů soukromého života subjektů údajů. Údaj o členství soudce v KSČ se týká členství v politické straně, která byla páteří totalitního režimu, který soustavně flagrantně porušoval základní lidská práva a svobody i své zákony. Informace o členství soudce v KSČ představuje jeden z prostředků občanské společnosti, aby se ujistila, že konkrétní soudci svou funkci vykonávali v souladu s ústavním cílem svého poslání. Poskytnutí údaje o členství v KSČ může umožnit – na konkrétních případech soudcovského rozhodování – zkoumání hodnotového systému totalitního režimu a jeho metodologie výkladu a aplikace práva, a tím přispět k jeho co nejširšímu odmítnutí. Smyslem je umožnit občanské společnosti vypořádat se s minulostí (jednou z forem je veřejná diskuse) a umožnit v budoucnu včas rozpoznat znaky totalitního režimu a v rámci ochrany demokracie bránit jeho recidivě. V poskytnutí údaje o členství soudců v KSČ může být obsažen též veřejný

zájem na existenci personálně a profesionálně nezpochybnitelné justice. Pokud soudce byl členem KSČ, pak tím, že po pádu totalitního režimu setrval ve své funkci (či soudcovskou funkci nově nabyt se dobrovolně a nevyhnutelně vystavil možné veřejné pozornosti a ve vztahu ke své osobě i důsledkům veřejného mínění. Smyslem základního práva na informace není a nemůže být snaha – v rozporu s lustračním zákonem – zbavit soudce – členy KSČ, jejich funkce. Podmínkou funkce není neexistence soudcova členství v KSČ. Otázku, kdo není oprávněn zastávat určitou funkci v souvislosti se svou činností za minulého režimu, řeší lustrační zákon. Smyslem je mimo jiné umožnit občanské společnosti diskutovat na téma vypořádání se s minulostí a cílem naopak není revanš vůči soudci – členu KSČ. Nelze předpokládat, že po poskytnutí údaje o členství soudce v KSČ bude svoboda projevu zneužita (např. dehonestací soudců); na presumpci „viny“ nelze založit apriorní popření základního práva. Ústavní soud se však zabýval i otázkou interpretace podústavního práva. Konstatoval, že z § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů lze dovodit, že členství v politické straně není bez dalšího politickým postojem ve smyslu citlivého údaje; přičemž z této argumentace plyne ústavně konformní možnost vyložit toto zákonné ustanovení v tom smyslu, že předmětný údaj není citlivým údajem, který nelze zpracovávat (a poskytnout) bez souhlasu subjektu údajů. Smyslem rozlišení osobních údajů na citlivé údaje a (zbývající) osobní údaje je zaručit citlivým údajům speciální, větší ochranu. To plyne i z důvodové zprávy k § 9 tohoto zákona: „Pojem citlivý údaj je vymezen v § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. Tyto údaje podléhají speciální ochraně.“ Nebo z přísnější regulace možnosti zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu zakotvené v § 9 zákona o ochraně osobních údajů (oproti ostatním údajům dle § 5 odst. 2). Důvod větší ochrany citlivých údajů tkví v jejich povaze. Jde totiž o informace nejvíce soukromé a důvěrné, nejúžeji spjaté s osobní identitou či nejintenzivněji vypovídající o nitru (duchu) lidské bytosti, o aspekty identity jednotlivce nanejvýš osobního charakteru. Jedná se totiž o informace o nejintenzivnějším soukromí, o údaje výhradně osobního, soukromého charakteru. Smyslem členství v politické straně je (mělo být) úsilí podílet se na správě věcí veřejných, či přímo působit ve veřejném životě. Jde tak o projev jednotlivce ve veřejném životě. Z povahy věci proto nemůže jít (v případě členství v politické straně) o informaci výlučně osobního charakteru, o údaj nejcitlivějšího charakteru mezi osobními údaji jednotlivce, o informaci nejvíce soukromou a důvěrnou, která by zasahovala nejintenzivnější (detailní) soukromí. Disponuje-li ministerstvo informací o členství soudce v KSČ, nejedná se o zpracování citlivého osobního údaje, jde o osobní údaj ve smyslu § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů. Takový údaj je ministerstvo oprávněno zpracovávat bez souhlasu subjektu údajů, a to na základě § 5 odst. 2 písm. a), e) a f) tohoto zákona. Ústavní soud v citovaném nálezu dodává, že: *„ze skutečností, že ty které orgány veřejné moci předmětným údajem momentálně fakticky – snad – nedisponují, však neplyne, že je tento stav do budoucna neměnný. Tedy, že jej nelze změnit např. vyžádáním si informací od dotyčných jednotlivců jako svých zaměstnanců za účelem dosažení nezbytného ústavně souladného stavu, t.j. realizace ústavní povinnosti státu poskytnout informace dle čl. 17 Listiny a čl. 10 Úmluvy; bude však namístě v tomto směru hledat i cesty jiné. Opačný názor by veškeré shora uvedené ústavně právní argumenty popíral. To by též – paradoxně –důsledně vzato značilo upřednostnění práv jednotlivce – soudce před základním právem stěžovatele na informace a obecným zájmem podporovat tuto svobodu tam, kde jde o otázky veřejného zájmu. Při opačném názoru by se žadatel v praxi nemohl domoci efektivní ochrany svých základních práv a svobod. Má-li být tato ochrana úplná, nemá-li postrádat rozumný smysl, musí právní řád poskytovat účinné právní prostředky k jejich realizaci. Jedním z elementárních znaků právního státu je garance, že všechny práva a svobody jednotlivce jsou reálná, tedy uplatnitelná a vynutitelná. Jinak by konstrukce ústavní povinnosti orgánu veřejné moci poskytnout stěžovateli předmětný údaj (tedy i výrok tohoto nálezu) a (úvahy o něm uvedené) a jemu odpovídajícího základního práva jednotlivce na informace, ztrácela rozumný smysl. Mínění jiné by tak bylo v rozporu i s principem právního státu dle čl. 1 Ústavy a – ve svých důsledcích – též právem na ochranu „svých“ práv (tj. práv stěžovatele), zakotveném v čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny. Šlo by o kolizi i s čl. 13 Úmluvy...“.* Z uvedeného plyne, že zpracování údajů o členství soudců v KSČ (i v jiných politických stranách) je v souladu se zákonem.

Disponuje-li však ministerstvo takovým údajem, jedná se současně o informaci ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. Za situace, kdy zde byly předmětné údaje požadovány na základě tohoto zákona, bylo ministerstvo povinno tyto informace zveřejnit. Jak uvedeno již v nálezu Ústavního soudu, na poskytnutí předmětné informace se žádné zákonné omezení nevztahuje, zejména je tedy v souladu s § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím. Současně, podle § 5 odst. 3 tohoto zákona, do 15 dnů od poskytnutí informací na žádost povinný subjekt tyto informace zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup. Vzhledem k četnosti žádostí o informace o členství soudců v KSČ ministerstvo zveřejnilo informace, jež mělo k dispozici plošným způsobem (což ostatně výslovně připustil i Ústavní soud v odst. 68 a násl. citovaného nálezu), s tím, že na další žádosti o informace bude reagovat ve smyslu § 6 zákona o svobodném přístupu k informacím.

Účel shromažďování osobních údajů státních zástupců ministerstvem vyplývá z jeho působnosti při výkonu státní správy státního zastupitelství. Úkolem správy státního zastupitelství je vytvářet státnímu zastupitelství podmínky k řádnému výkonu jeho působnosti, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů státnímu zastupitelství svěřených (§ 13a odst. 1 zákona č. 283/1993 Sb. o státním zastupitelství). MS ČR je podle § 11 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů České republiky a dle § 13b odst. 1 zákona o státním zastupitelství, ústředním orgánem státní správy státního zastupitelství. Dle § 13d odst. 1 zákona o státním zastupitelství, ministerstvo vykonává správu státního zastupitelství tím, že zajišťuje způsobem stanoveným tímto zákonem chod státního zastupitelství po stránce personální. Obsahová náplň této působnosti pak záleží zejména v úkonech při ustanovování státních zástupců (§ 17 a násl. zákona o státním zastupitelství, tedy při jmenování, přidělování, dočasném přidělování a překládání státních zástupců), otázkách spojených se zánikem funkce státního zástupce (§ 21 zákona o státním zastupitelství a jmenování a odvolávání vedoucích státních zástupců (§ 8 a násl. zákona o státním zastupitelství). Ministr spravedlnosti je kárným žalobcem ve věcech státních zástupců a rozhoduje i o dočasném zproštění výkonu funkce státního zástupce. Konkrétní účel shromažďování osobních údajů vyplývá ze zákonem stanovených podmínek toho kterého úkonu. Nejkomplexnějším úkonem je v tomto směru nepochybně jmenování státních zástupců. Z § 17 zákona o státním zastupitelství plyne, že ministerstvo je povinno za účelem jmenování státního zástupce shromáždit základní identifikační údaj (osobní údaje) uchazeče o funkci státního zástupce /jméno, příjmení, datum narození (rodné číslo), adresa bydliště (trvalého pobytu)/, státní občanství, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost (výpis z rejstříku trestů), doklad o relevantním vysokoškolském vzdělání a o složení státní závěrečné zkoušky nebo jiné zákonem uznané kvalifikační zkoušky, v případě uchazečů narozených před 1. 12. 1971 doklady požadované lustračním zákonem, dále souhlas se jmenováním do funkce státního zástupce a s přidělením k určitému státnímu zastupitelství a v neposlední řadě též informace o tom, že morální vlastnosti uchazeče dávají záruku, že bude svou funkci řádně zastávat. Jedná se zejména o různá pracovní hodnocení, informace o publikační, pedagogické, vědecké, řídicí nebo jiné tvůrčí či odborné činnosti, strukturovaný životopis apod. V minulosti se jednalo též o čestné prohlášení o členství v politických stranách. Předmětné údaje jsou jednotlivými uchazeči předkládány prostřednictvím navrhovatelů – vedoucích státních zástupců krajských a vyšších státních zastupitelství. Některé z těchto informací ministerstvo získává již dříve, např. při přijímání právních čekatelů, resp. v souvislosti se zakončením jejich přípravné služby a složením závěrečné zkoušky. Účelem uchovávání osobních údajů je zejména naplnění povinností vyplývajících z právní úpravy archivnictví (zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a právní předpisy vydané k jeho provedení). Dalším z účelů uchovávání osobních údajů státních zástupců je samotný výkon správy státního zastupitelství. Rozsah uchovávaných skutečností odpovídá zákonem požadovaným údajům na provedení toho kterého úkonu. Pro usnadnění práce byla v minulosti zavedena elektronická evidence, která v podstatě kopíruje údaje z listinných materiálů, tedy např. z podkladů pro jmenování. V této elektronické databázi jsou údaje

k jednotlivým státním zástupcům po celou dobu jejich funkce. Když dojde k ukončení funkce státního zástupce, dojde k uzavření záznamů o jeho osobě (obdobně jako založení do archivu), tj. záznamy jsou nadále přístupny k nahlédnutí (příslušnému pověřenému zaměstnanci, který s elektronickou evidencí pracuje), ale již nejsou aktivní (státní zástupce již není uveden ve jmenném seznamu státních zástupců, který je dostupný na webových stránkách ministerstva). K právnímu titulu zpřístupnění informace o členství některých státních zástupců v KSČ na webových stránkách MSP ČR a účelu zveřejnění této informace odkázal kontrolovaný na shora uvedenou argumentaci ohledně soudců.

Kontrolující vyžádali od Kontrolovaného seznam soudců a seznam státních zástupců, kteří byli zveřejněni jako bývalí členové KSČ na webových stránkách Kontrolovaného dne 7. 11. 2011 a zároveň vyžádali podklady pro prokázání oprávněnosti takového zveřejnění jednotlivých soudců a státních zástupců. Porovnáním uvedených seznamů s předloženými podklady bylo zjištěno, že neoprávněné bylo v seznamech uvedeno 22 soudců a 9 státních zástupců, kteří jsou uvedeni jmenovitě v příloze Seznam soudců a státních zástupců, kteří byli nesprávně uvedeni na seznamu MSP ČR dne 7. 11. 2011, jako bývalí členové KSČ. Uvedená příloha je nedílnou součástí tohoto kontrolního protokolu.

Z materiálů předložených Kontrolovaným bylo zjištěno, že na jednotlivé soudy a MS ČR se obraceli občané se žádostí o zaslání seznamu soudců, kteří byli členové KSČ ke dni 17. 11. 1989, případně před 17. 11. 1989, a to s poukazem na zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím a nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010 sp. zn. I. ÚS 517/10 (např. ...). ... požádal MSP ČR dopisem ze dne 10. ledna 2011 o zaslání oficiálního seznamu soudců a státních zástupců, kteří byli členy KSČ v době vymezené zák. č. 480/1991 Sb., o době nesvobody.

VIII. Posouzení souladu zpracování osobních údajů s právní úpravou

Předmětem kontroly je dodržování povinností správce osobních údajů stanovených zákonem č. 101/2000 Sb., se zaměřením na zpracování a následné zveřejnění osobních údajů vypovídajících o členství některých soudců a státních zástupců v KSČ, prostřednictvím webových stránek MSP ČR. Úvodem je třeba uvést, že uvedenou problematikou se zabýval i nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10, kterým je Úřad vázán. (čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky), a to ve vztahu k soudcům, kteří byli členy KSČ ke dni 17. 11. 1989. Ústavní soud uvedeným nálezem rozhodl o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2010 č.j. 3 As 10/2009-77. Stěžovatel navrhl zrušení uvedeného rozsudku pro porušení základního práva na informace dle čl. 17 odst. 5 Listiny. Podstatný obsah předmětného nálezu konstatuje detailně Kontrolovaný ve svém shora uvedeném vyjádření a kontrolující na ně plně odkazuje. Zbývá tak posoudit, zda Kontrolovaný postupoval ústavně konformním způsobem, pokud zveřejnil seznam soudců, kteří byli členové KSČ, avšak jejich členství v této politické straně skončilo před datem 17. 11. 1989, dále zda byli shodným způsobem jako soudci oprávněně zveřejněni státní zástupci, kteří byli členové KSČ. Konečně je pak třeba posoudit, zda u všech takto zveřejněných soudců a státních zástupců, je tvrzení o bývalém členství v KSČ doloženo (tedy zda u každého právní důvod zveřejnění). Ústavní soud se v uvedeném nálezu podrobně zabývá otázkou členství soudců v KSČ obecně a uvádí i názory ohledně členů KSČ, kteří opustili KSČ ještě před listopadem 1989. Kontrolující je toho názoru, že pokud k ukončení členství soudců v KSČ došlo před listopadem 1989, není to důvodem pro neuvedení konkrétního soudce v seznamu soudců, kteří byli členy KSČ, avšak je nezbytné v takovém seznamu tuto skutečnost uvést alespoň s rokem ukončení členství soudce v KSČ, neboť taková skutečnost není ze zveřejněného seznamu zřejmá a vzhledem k předmětu ústavní stížnosti (ústavního nálezu) na základě které byl seznam zveřejněn je každý uvedený soudce vnímán jako člen KSČ ke dni 17. 11. 1989. K otázce zveřejnění státních zástupců je třeba uvést, že se kontrolující s názorem Kontrolovaného, že u státních zástupců

jsou dány v podstatě stejné důvody pro zveřejnění jejich členství v KSČ jako u soudců. V průběhu kontroly kontrolovaný nedoložil oprávněnost zveřejnění jmen a příjmení 22 soudců a 9 státních zástupců jako bývalých členů KSČ. Na zveřejnění těchto soudců a státních zástupců je pak třeba pohlížet jako na zveřejnění v rozporu se zákonem č. 101/2000 Sb.

Podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., je správce osobních údajů povinen zpracovávat pouze přesné údaje. Podle § 5 odst. 3 téhož zákona provádí-li správce zpracování osobních údajů na základě zvláštního zákona, je povinen dbát práva na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů. Uvedení nesprávného údaje o členství v KSČ u konkrétního soudce, resp. státního zástupce, je pak porušením citovaného ustanovení § 5 odst. 3 uvedeného zákona.

IX. Kontrolní Závěr

Ze skutečností uvedených v části VII. a VIII. kontrolního protokolu vyplývá, že Kontrolovaný při zpracování osobních údajů soudců a státních zástupců nesprávně zveřejnil 22 soudců a 9 státních zástupců s tím, že byli členy KSČ. Tím porušil ustanovení § 5 odst. 1, písm. c/, § 5 odst. 3 zákona 101/2000 Sb.

X. Opatření k nápravě

V souladu s ustanovením § 40 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., ukládám MSP ČR tato opatření k odstranění zjištěných nedostatků a stanovuji lhůtu pro jejich odstranění:

1. Uvést seznam, vypovídající o členství některých soudců v KSČ, zveřejněný na webových stránkách MSP ČR do souladu dle zjištění tohoto kontrolního protokolu (jeho přílohy)
Lhůta : do 14 dnů
2. Uvést seznam, vypovídající o členství některých státních zástupců v KSČ, zveřejněný na webových stránkách MSP ČR do souladu dle zjištění tohoto kontrolního protokolu (jeho přílohy)
Lhůta: do 14 dnů

Současně stanovuji povinnost, v souladu s ustanovením § 40 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb., podat inspektorovi řídícímu kontrolu písemnou zprávu o přijatých opatřeních, a to neprodleně po jejich realizaci.

Poučení:

Lhůty se počítají ode dne seznámení se s obsahem kontrolního protokolu, v případě podání opravných prostředků se počítají ode dne nabytí právní moci příslušného rozhodnutí.

XI. Poučení

Proti tomuto kontrolnímu protokolu lze podat písemné a odůvodněné námitky ke kontrolujícímu inspektorovi, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne seznámení s kontrolním protokolem (§ 17 zákona o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů).

Tento kontrolní protokol je vypracován ve třech vyhotoveních, z nichž jedno je určeno pro Kontrolovaného, dvě pro Úřad.

XII. Upozornění

Kontrolní protokol je vypracován ve dvou vyhotoveních. Jedno vyhotovení je určeno pro kontrolovaný subjekt, druhé vyhotovení je určeno pro Úřad pro ochranu osobních údajů. Doklady a dokumenty uvedené v části VI.A kontrolního protokolu jsou součástí spisového materiálu Úřadu pro ochranu osobních údajů.

VIII. Doporučení

Doporučuji ve zveřejněných seznamech některých soudců a některých státních zástupců, vypovídajících o jejich členství v KSČ, uvést i termín ukončení členství v KSČ, pokud k němu došlo před 17. listopadem 1989.

XIV. Podpisová doložka

Kontrolující:

Ing. Jan Zapletal

JUDr. Michal Jelínek

Miroslav Hruška

Příloha:

Seznam soudců a státních zástupců, kteří byli nesprávně uvedeni na seznamu zveřejněném MSP ČR dne 7. 1. 2011